

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ВІЙСЬКОВО-ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ В УКРАЇНІ

Ігор Михайлович КОРОПАТНІК,

*доктор юридичних наук, доцент, начальник
кафедри правового забезпечення Військового
інституту Київського національного
університету ім. Тараса Шевченка*

Військова освіта в Україні на сьогоднішній момент частково інтегрована в систему вищої освіти держави. Сам принцип інтегрованої підготовки з одного боку забезпечує своєчасне корегування освітніх програм підготовки військових фахівців у відповідності до тенденцій розвитку юридичної освіти, з іншого – є елементом контролю якості військово-юридичної освіти.

З огляду на те, що сектор безпеки і оборони є більш стійкий за своєю природою ніж решта інституцій держави, то ситуація з розповсюдженням коронавірусу COVID-19 вплинула в різній мірі на систему вищої освіти і систему військової освіти, яка є структурним елементом сектору безпеки і оборони.

Нерівномірність впливу ситуації на елементи системи підготовки військових фахівців (в даному випадку розглядаємо підготовку військових юристів) в деякій мірі розбалансувала сталу систему, відпрацьовану до оголошення карантинних обмежень.

Як відомо, система підготовки військових фахівців є у визначеній мірі закритою, навчальний процес в аудиторіях вищих військових навчальних закладів не зупинявся, переходу на дистанційне навчання в частині військової складової не відбулося. Таким чином на цей структурний елемент ситуація з COVID-19 не вплинула так як це відбулося з системою вищої освіти.

Відомості щодо підготовки фахівців для Збройних Сил України та інших військових формувань відносяться до п. 2.7 Переліку

службової інформації, що є власністю держави у галузі освіти і науки України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 18.03.2015 № 319, розділ 2 «Сфера оборони, економіки, освіти і державної безпеки» [1], а відтак – освітні компоненти відповідних навчальних програм не можуть бути опубліковані у відкритих засобах масової інформації. Таким чином освітні платформи ВВНЗ не є відкритими, що викликає певні технічні складнощі при функціонуванні платформ на одній апаратній базі, що знову ж таки обумовлено заходами кіберзахисту, що проводяться в інтересах збереження неpubлічної інформації.

Функціонування закритих комунікаційних мереж, що надає змогу використовувати інформацію з обмеженим доступом для підготовки фахівців не передбачає сумісності з іншими.

Наступна проблема, яка вплинула на підготовку це зменшення методичної допомоги з боку західних партнерів і це пов'язано з суто об'єктивними причинами – COVID-19 заклав кордони та обмежив пересування між державами. Нажаль Україна не є членом НАТО, тому можливості дистанційної освіти у військовій сфері пов'язані з обмеженнями організаційного та функціонального характеру. На підтвердження цього можемо навести приклад платформи NATO e-Learning [2], де щоб зареєструватися необхідно мати офіційний електронний лист від військовослужбовців НАТО, уряду чи НАТО. Якщо ви не маєте військової чи офіційної урядової електронної адреси, то необхідно мати спонсора від члена НАТО або командної структури НАТО, щоб підтвердити можливість навчання в інтересах НАТО.

Цікавим досвідом інтегрованої освіти було формування колективної ідеї при навчанні в сумісних групах. При цьому підготовка складається з професійної та цивільної складової. Цивільна складова модерується цивільним сектором, і через неї суспільство намагається сформулювати світогляд майбутнього офіцера, який відповідав би позиції більшості суспільства і громадськості. Таким чином, взаємодія військового та громадянського сектору відбувається при підготовці офіцерських кадрів на двох рівнях. По-

перше, на рівні формування програм підготовки при визначенні балансу загальноосвітніх та військово-спеціальних дисциплін, а також при сумісному навчанні цивільних студентів та курсантів при інтегрованій системі підготовки [3, с. 334]

При позитивній тенденції – змиття кордонів між соціальними та професійними групами ми її втрачаємо – знову обмежене коло спілкування викликає елементи професійної деформації, обособлювання колективів (групи навчання навіть в навчальному закладі не більш ніж 20 осіб).

В той же час у сучасних умовах є ряд негативних аспектів, що впливають на підготовку військових фахівців в умовах карантинних обмежень, зокрема відміна практик в органах військового управління, судах, прокуратурах – не завжди є доступ до всіх справ і процесів, а також існує заборона на використання Wi-Fi.

Впровадження дистанційного навчання у систему військової освіти, на нашу думку сприятиме залученню більшої кількості учасників як до здобуття та постійного вдосконалення професійної військової освіти так і для її забезпечення, шляхом залучення фахівців з різних закладів вищої освіти та з інших держав; більш оперативному реагуванню на зміни, які відбуваються в сучасному суспільстві та освіті; наданню якісно нових освітніх послуг за рахунок доступу до інформаційних ресурсів.

Також в системі військово-юридичної освіти, враховуючи специфіку професії юриста, а особливо юриста військового – переведення на дистанційне навчання можливе лише в частині предметів загально-обов'язкової складової та тих, що не передбачають в своїх програмах набуття практичних та комунікативних навичок які не можуть бути сформовані лише в віртуальному середовищі.

Наявність різноманітних ресурсів на теренах Інтернет зумовлює необхідність формування у тих, хто навчається, культури інформаційної безпеки та приведення траєкторії навчання у відповідності до визначених освітніми програмами потреб,

унікаючи розпорошення уваги з одночасним обмеженням впливу деструктивних джерел на свідомість здобувачів вищої освіти.

В подальшому вважаємо за необхідне сконцентрувати увагу на удосконаленні методології розробки тренінгових програм та навчальних курсів в межах акредитованих програм з урахуванням застережень щодо наявних ризиків при застосуванні дистанційного навчання.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Переліку службової інформації, що є власністю держави у галузі освіти і науки України: Наказ Міністерства освіти і науки України від 18.03.2015. № 319. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0319729-15>
2. NATO e-Learning. URL: <https://jatl.act.nato.int/>
3. Коропатнік І.М. Взаємодія громадянського суспільства і Збройних Сил України: адміністративно-правові засади: монографія. Київ «МП Леся», 2016. 412 с.